

FOGSZABÁLYOZÁS

szakvizsga megszerzésének követelményrendszere*

Ismerni kell:

- a fogszabályozás orvosi szakterülete, jelentősége, összefüggések a fogszuvasodással és a fogágybetegségekkel
- a fogazati rendellenességek előfordulásának gyakorisága hazai és nemzetközi statisztikák alapján
- a craniofaciális komplexum fejlődése és növekedése
- a fogak fejlődése, a fogváltás szerepe, jelentősége a fogszabályozásban, fogszabályozási alapfogalmak, terminológia
- a fogazati rendellenességek etiológiája
- a rendellenességek és a funkció kölcsönhatásai
- a kezelés megkezdésének időpontja és a kezelés időtartama, retenciós idő, a fogszabályozó kezelés biológiai és mechanikai-fizikai alapelvei
- a fogelmozdítási típusok biológiai és mechanikai értékelése, elhorgonyzás, akcióreakció törvénye
- a retenció alapelvei, a recidíva kérdése
- a felnőttkori fogszabályozás speciális kérdései
- ajak- és szájpadhasadék komplex kezelése
- az orthodontiai dokumentáció és jelentősége, a kezelési terv készítés általános alapelvei
- a tejfogak szuvasodása, következményes betegségek, ellátás
- a tejfogak baleseti sérülései
- a fogváltás, a maradó fogazat kialakulása
- a maradó fogak szuvasodása, következményes betegségek, ellátás
- a maradó fogak baleseti sérülései
- felnőttkori fogszabályozás; praeprotetikai, parodontológiai, sebészi - orthodontiai kezelések indikációja, általános alapelvei
- a dysganthiák sebészi-orthodontiai korrekciója

Ismerni és alkalmazni kell:

- Angle occlusiós diagnosztikai rendszere. Értékelés, előnyök, hátrányok, szükséges kiegészítő vizsgálatok
- modellelemzés
- a röntgendiagnosztika szerepe és jelentősége a fogszabályozásban
- teleröntgen felvételek értékelési módszerei. Mérőpontok, síkok.
- a gyakorlatban használatos teleröntgen értékelési módszerek (pl.: Ricketts, Hasund)
- antero-posterior (sagittalis) eltérések diagnosztikája
- vertikális típusú eltérések diagnosztikája
- transzverzális típusú eltérések diagnosztikája
- funkcionális diagnosztika, ízület, izomműködés eltérések diagnosztikája
- a fogszabályozó készülékek fő csoportjai. A készülékek fejlődésének történeti áttekintése
- a kivehető készülékek általános értékelése, konstrukció, előnyök, hátrányok
- aktív és passzív lemezek, értékelés, hatásmechanizmus, konstrukció
- kivehető készülékek; funkciós állcsont orthopedia, indikáció, hatásmechanizmus
- lokális rögzített készülékek; ferdesík, résnyitó

- hagyományos rögzített készülékek; Simon ívek, Hyrax, Derichsweiler lemez
- extraorális elhorgonyzású készülékek; állsapka, head-gear, Delaire-maszok
- direct-bonding; a bracketek anyagai, a zárok formái, ragasztóanyagok
- multiband készülékek; standard-edgewise, hajlítási szabályok (3 order bend)
- multiband technika; twin-wire technika, light-wire technikák
- multiband technika; straight-wire technika, a három információ a bracketekben (a hajlítási szabályok alapján)
- multiband technika; Ricketts bioprogresszív rendszere, quad-helix, utility-ív
- a fogsabályozó ívek típusai és tulajdonságai
- a korai kezelés általános alapelvei és lehetőségei, fogsabályozási prevenció
- kezelési lehetőségek a tejfogazat időszakában
- kezelési lehetőségek a vegyesfogazat időszakában
- kezelési lehetőségek a maradófogazat időszakában
- foghiánnyal együtt előforduló anomáliák kezelési lehetőségei
- extractió, mint a fogsabályozó kezelés része, általános szabályok, indikáció
- a fejlődésment irányítása Hotz sorozatextractiós módszerével
- ambulans műtétek, mint a fogsabályozó kezelés feltételei és a recidiva megelőzésének módszerei
- ajak-szájpadhasadék komplex kezelésének módszerei
- Angle I. osztályú anomáliák kezelésének alapelvei; helyi eltérések kezelése (diastema medianum, számfeletti fogak, olygodontia, retenció, kereszt harapás, szemfog ectopia,
- Angle I. osztályú anomáliák kezelésének alapelvei; általános eltérések (fogívszűkület, nyitott harapás, mélyharapás)
- Angle II/1 osztályú anomáliák kezelésének alapelvei
- Angle II/2 osztályú anomáliák kezelésének alapelvei
- Angle III. osztályú anomáliák kezelésének alapelvei
- a retenció biztosítására szolgáló készülékes fogsabályozó kezelés

Jártasság szintjén kivitelezze:

- az összes fogazati anomália, beleértve a fejlődési rendellenességek, hormon és anyagcserezavarok, szindrómák **diagnosztizálását**
- **tudni kell alkalmazni az összes diagnosztikai módszert** (occlusió diagnosztika, röntgen, teleröntgen diagnosztikák)
- **tudnia kell kezelési tervet készíteni** (célmeghatározás, kezelési módszer, kezelési idő, retenció)
- ismernie kell a kezelési módszereket (orthodontiai, sebészi-orthodontiai, praeprotetikai, parodontológiai-orthodontiai), a készülékek típusait, és készülékes technikákat. Az **alapvető készülékekkel és kezelési technikákban gyakorlati jártasságot kell** felmutatnia. A gyakorlatban **tudnia kell alkalmazni az orthodontiai dokumentációt és a kezelés orvosi és adminisztratív menedzselését**, tudnia kell **epidemiológiai vizsgálatokat szervezni és végezni.**
- tudnia kell **megszervezni az orthodontiai kezeléseknél ergonomiáját, gyakorlati oxológia készséggel** kell rendelkeznie
- birtokában kell lennie alapvető **gyermekfogászati ismereteknek**

•

Elvégzendő beavatkozások

<u>Beavatkozás</u>	<u>eset szám</u>
diagnózis és kezelési terv készítése (pl.: OP, telertg-értékelés, modell-analízis, index-mérés stb.)	100
rendellenességek megelőzése, korai kezelés (pl.: helyfenntartók alkalmazása, rossz szokásról leszoktatás, állsapka stb.)	7
Angle I. Helyi eltérések kezelése (pl.: egyes fogak kereszttharapása / ferdesík/ diastema medianum, egyes fogak tengelyeltérése stb.)	10
Angle I. Harapási eltérések kezelése (pl.: mélyharapás, nyitott harapás stb.)	5
Angle II. anomáliák kezelése (II./1, II./2)	20
Angle III. anomáliák kezelése	1
felnőttkori fogszabályozás (pl. praeprotetikai kezelés stb.)	1
orthodontiai célból végzett szájsebészeti műtéten való részvétel	2

Megjegyzés:

1. Az esetek legalább felénél rögzített készülék alkalmazására (is) legyen szükség.
2. A jelölt a saját esetek kezelésén kívül aktívan vegyen részt a rendelő mindennapi munkájában.
3. A dokumentáláshoz az alkalmazott kezelési eljárás részletezése szükséges.

* A kiegészítő szaktárgyak (Dentoalveolaris sebészet, Gyermekfogászat, Konzerváló fogászat és Fogpótlástan, Parodontológia) követelmény rendszerét meghatározott elméleti és gyakorlati teljesítmények szerint a közös törzsképzés tematika tartalmazza.

A törzsképzés szakismereti blokkjai

KONZERVÁLÓ FOGÁSZATI és FOGPÓTLÁSTANI BLOKK

(három hónap)

Konzerváló fogászat és endodoncia

Ismerni kell:

- a fogak anatómiája; a caries előfordulása, etiológiája, prevenciója, gyakorisága; a restauratív fogászat eszközei, anyagai; kavitások alakítása direkt és indirekt tömésekhez; amalgám- ill. esztétikus tömések készítése, fémbetétek, műanyagbetétek, porcelán betétek, öncélú fém- ill. esztétikus koronák készítése.
- a fogbél anatómiája, szövet- és fejlődéstan; a fogbél és a periapikális tér patológiája; a caries és következményes betegségeinek diagnosztikája; endodontiai eszközök és anyagok; gyökércsatorna bemeneti nyílás preparálása, a csatornahossz meghatározása; a gyökércsatorna tágítása, tisztítása, tömése; gyökértömött fogak rekonstrukciója; a gyökérkezelés szövődményei és azok felszámolása; fogfehérítés; endodontiai mikrosebészet; endodontiai kórképek differenciált diagnózisa.
- fogászati anamnézis, diagnózis, kezelési tervkészítés, izolálás, a fogászati radiológia szerepe és jelentősége a konzerváló fogászatban és az endodontiában.
- a penzumban szereplő betegekkel kapcsolatos kezelési tervnek, a kezelés előrehaladásának, valamint elvégzett kezelés értékelésének megbeszélése.

El kell végezni, és teljes körűen dokumentálni:

- 80 fog cariológiai ellátása, ebből (35 egy felszínű, 35 két felszínű, 10 három felszínű, valamint korona rekonstrukció, inlay, illetve onlay (3 kompozit, 2 fém és/vagy kerámia).
- 20 fog endodonciai ellátása, ebből legalább 8 többgyökerű.

Ellenőrzés formája: részvizsga (teljes körűen dokumentált esetek bemutatása, konzílium formájában).

Fogpótlástan

Ismerni kell:

- az egészséges rágóapparátus funkcionális anatómiája, különös tekintettel az állkapocsizület és a fogazat morfológiájára; az állkapocs felső állcsonthoz

PARODONTOLÓGIAI BLOKK

(három hónap)

Parodontológia

Ismerni kell:

- a fogágy anatómiája. A fogakon képződő depozítumok. A fogágybetegség etiológiája (mikroorganizmusok helyi és általános tényezők). A fogágybetegség patomechanizmusa és progressziója.
- a gingivitis tünetei és klinikai formái. A parodontitis tünetei és klinikai formái.
- anamnézis (általános betegségek fennállása vagy gyanúja esetén konzultáció a beteg kezelőorvosával). Általános betegségek és fogágybetegség, gyógyszerek és fogágybetegség. Klinikai betegevizsgálat.
- radiológia és más modern diagnosztikai eljárások.
- diagnózis, terápiás javaslat és prognóziskészítés. Kezelési terv készítése, beutalás szakrendelésre. Általános betegségben szenvedők fogágybetegségének kezelése.
- a betegek instruálása és motiválása. Szájhygiénés eszközök és módszerek.
- a depurálás és polírozás eszközei és karbantartásuk.
- a plakk - kontroll mechanikus és kémiai módjai.
- a gingivitisek és a parodontitisek kezelése.
- a parodontológia határterületi vonatkozásai (konzerváló fogászat, endodontia, protetika, gyermekfogászat, fogszabályozás, szájnyálkahártya betegségek, szájsebészet, implantológia). Parodontológiai gondozás.

El kell végezni, és teljes körűen dokumentálni:

minden páciens esetében (60 fő)

- anamnézis, betegevizsgálat, diagnózis, kezelési terv, prognózis.
- motiválás és szájhygiénés instrukciók.
- supra- és szubgingivális depurálás, polírozás; plakk retenciós tényezők eliminálása.
- akut fogágybetegségek ellátása, min. 5 eset.
- zárt kürett végzése min. 10 fog esetén.
- 3 db papillectomia.
- 3 db korona hosszabbítás.
- 3 db gingivectomia; kavítás felszabadítás céljából.

Szájnyálkahártya betegségek

Ismerni kell:

- betegevizsgálat, diagnózis, terápiás javaslat.
- fizikai, kémiai és iatrogén ártalmak.
- fertőző betegségek, vírusos betegségek, gombás betegségek.
- ajakbetegségek, nyelvbetegségek.
- immunológiai kórképek, allergiás bőr- és szájbetegségek, recidiváló szájfekélyek.
- szervrendszerek és szervek betegségének szájtünetei, haematológiai betegségek szájtünetei.
- jóindulatú daganatok és cysták, a szájüreg praecancerosus elváltozásai, állapotai és laesioi, a stomato-onkológiai elváltozások etiológiájával, megelőzésével és kezelésével kapcsolatos tudnivalók.

- szisztémás betegségek szájtüneteinek ismerete.

El kell végezni, és teljes körűen dokumentálni:

minden páciens esetében (40 fő)

- anamnézis felvétel, betegvizsgálat, diagnózis felállítás, kezelési terv és a gyógyulás követése.

Ellenőrzés formája: részvizsga (teljes körűen dokumentált esetek bemutatása, konzílium formájában).

DENTOALVEOLÁRIS SEBÉSZETI BLOKK

(három hónap)

Ismerni kell:

- fogak, gyökerek eltávolítása, fogak megtartó kezelésének sebészi módszerei.
- áttörésben visszamaradt fogak sebészi ellátása (impaktált, retineált fogak).
- a maxillofaciális tájék cystái, és gyulladásai.
- a preprotetikai sebészet lehetőségei és határai, az implantológia kérdései és sebészi vonatkozásai.
- maxillofaciális traumatológia, nyálmirigybetegségek, a szájüreg és az arc neurológiai vonatkozásai.
- maxillofaciális daganatok és komplex kezelésük, nyaki terimék differenciáldiagnosztikája.
- a rehabilitáció helye a maxillofaciális daganatok komplex terápiájában.
- az ajak- és szájpadhasadék sebészete, a gyermekfogászat és a fogszabályozás helye a komplex terápiában.
- a dysgnathiák sebészi kezelése, orthodontiai sebészeti alapfogalmak.
- a temporomandibularis ízület betegségei.
- nyálmirigybetegségek felismerése, tennivalók.
- fejlődési rendellenességek (alapfogalmak).
- szájüregi daganatok felismerése, a betegek irányítása, tennivalók elméletben.

El kell végezni, és teljes körűen dokumentálni:

- 30 db fogeltávolítás (fogóval, emelővel, feltárásban).
- 3 db gyökércsúcs amputáció.
- 4 db impactált és /vagy retineált fog ellátása.
- 3 db cystectomy.
- gyulladásos esetek kezelése, antibiotikum terápia.
- antrooralis fistula zárás (legalább 1 eset).

Ellenőrzés formája: részvizsga (teljes körűen dokumentált esetek bemutatása, konzílium formájában).

FOGSZABÁLYOZÁSI BLOKK

(három hónap)

Ismerni kell:

- a fogszabályozási diagnosztikában: a fogazati anomáliák diagnosztikai módszerei: okklúziós diagnosztika, indexek, OP és teleröntgen diagnózis általános alapelvei.
- fogszabályozási kezelési módszerek: a rögzített és kivehető készülékek mechanizmusa, preprotetikai, parodontológiai-orthodontiai, sebészi-orthodontiai módszerek általános alapelvei.
- interceptív korai orthodontiai kezelések: a megállító és megelőző kezelési módszerek általános alapelvei.
- minden páciens esetében: klinikai orthodontiai vizsgálat végzése, az anomáliák kiszűrése.

El kell végezni, és teljes körűen dokumentálni:

- 100 páciens vizsgálatát.
- 15 okklúziós diagnosztika és index mérése gipszmodellen, a mérés eredménye és a vélemény írásban.
- 10 teleröntgen kiértékelés (3 bázisszög, SNA, SNB), a mérés eredménye és a vélemény írásban.
- 5 OP kiértékelés, a mérés eredménye és a vélemény írásban.
- 5 egyszerű lemez tervezése, szájba helyezése.

Ellenőrzés formája: részvizsga (teljes körűen dokumentált esetek bemutatása, konzílium formájában).

GYERMEKFOGÁSZATI BLOKK

(három hónap)

Ismerni kell:

- a fogak fejlődése, fogváltás, epidemiológia, a caries keletkezése, caries indexek, ergonómia a gyermekfogászatban, gyermekpszichológia.
- betegvizsgálat és módszerei, anamnézis, diagnóziskészítés, veszélyeztetettek kiszűrése, kezelési terv.
- gyógyszerek alkalmazása a gyermekfogászatban, premedikáció, ambuláns narkózis.
- gyermekfogászati therápia: speciális szempontok a tej- és a maradó fogak konzerváló kezelésében.
- a gyermekfogászatban használt tömőanyagok.
- a tejfogak és a fiatal maradó fogak endodontiai ellátása, gyermekkori szájsebészeti beavatkozások, akut esetek ellátása, röntgenológia a gyermekfogászatban.
- gyermekfogászati profilaxis: motiválás és instruálás, szájhygiéna, fluorid profilaxis, táplálkozási szokások, gondozás.
- minden beteg esetében: motiválás, szájhygiénés instrukciók, táplálkozási tanácsok, depurálás, polírozás, helyi fluorid alkalmazás, helyreállító kezelés (tömések).

El kell végezni, és teljes körűen dokumentálni:

- 100 páciens vizsgálata.
- 25 tejfog cariológiai ellátása.
- 10 barázdazárás.
- 10 tejfog endodontiai ellátása.
- 5 maradó fog endodontiai ellátása.
- 10 akut eset ellátása (sérült fog, periostitis, abscessus).
- a magas caries-aktivitású gyermekek fogászati prevenciója, gondozása.